

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Meyeri S. Literarum Doct. & Prof. Uxor Christiana Sive De Conjugio Inter Duos Deque Incestu Et Divortiis, Dissertationes Tres

Meier, Johannes

Amstelædami, 1688

Cap. VII. Vtrum verba, crescite & multiplicamini Gen. I. 28. ac unius Evæ
ad Adamum adductio Cap. II. 22. monogamiam vel polygamiam
adstruant?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40272

vinum institutum, sed in gynecæis & diversis ædificiis habitat seorsim, sicut Ester cap. 11. 2. 111. 11. per aliquot dies & menses non vocata. Finis autem hujus unionis erat, ut vir auxilium & subsidium haberet in promptu, quod esset coram ipso, eique simile, in unum cum eo coalescens. Non ita foemina animalium maribus sociatae sunt, inquit Abarbenel *Commentario in libros Moïsis fol. 27. col. 4.* utpote quæ statim divelluntur.

XII. Fingit Athanasius, Adamum, cum pessima adjutrix fuerit Eva, Diaboli potius, quam viri, de aliis adjutoriis idem præsumpsisse, atque ea propter a pluribus abhorruisse. Quod falsissimum esse commentum, nemo non videt; quum ante lapsum omnia ista verba Deus pronunciaverit, neque Adamum in consilium adhibuerit, a quo nec impeditus fuit. Denique excipiunt polygamiaæ patroni, Deum loqui de uno tantum auxilio, in uno matrimonio, in polygamia autem non unum, sed plura contrahi matrimonia, quorum singula unum auxilium admittant. Destruere quidem fatentur polygamiam unitatem *auxilii*, non autem unitatem auxilii in uno matrimonio; secus enim omnia matrimonia post Adamum fore damnanda, in quibus etiam multa sint auxilia. Cui difficultati satisfacere nescit Arcuarius p. 57. Ego autem illud absurdorum omnium absurdissimum esse judico. Hoc ipsum *κρίνωμενον* est, utrum plura simul matrimonia, prima uxore nondum mortua, contrahere sit licitum. Quod non est supponendum, sed probandum. Exemplo saltem Adami probari nequit. Eadem objectio redit capite sequenti. Ideoque hic diutius hisce figmentis & effugiis immorari me piget.

CAPUT VII.

Virum verba, crescite & multiplicamini Gen. 1. 28. ac unius Eve ad Adamum adductio Cap. 11. 22. monogamiam vel polygamiam adstruant?

MEntem præcepti de multiplicatione & fructificatione Gen. 1. 28. supra capite primo exposuimus. Ut veritas paulo clarius eluceat, & ad partes nostras inclinet pendens forsân adhuc lectoris animus, objectionibus hisce adversariorum occurrendum. Athanasius quidem præmonet p. 148. Theophilum tanquam negantem polygamiam esse peccatum, ab omni probatione potuisse ab-

stinere, cum affirmanti incumbat probatio, ex abundanti tamen probationem suscepisse. Sed gratis illud monet, quandoquidem affirmat Theophilus Thef. i. Polygamiam cum jure naturæ, gentium, divino & civili exactissime concordare; affirmat Thef. xv. juri divino polygamiam convenire; affirmat Thef. xvii. pluralitatem fœminarum esse necessariam. Hoc affirmanti non potest non incumbere probatio. Deinde scimus quidem ex auctoritate ut Logicorum, sic Jureconsultorum omnium, quorum in corpore utroque constantes regulæ, probationem non negantis esse, sed affirmantis; illius esse probare non negationem, sed exceptionem; nudis asseverationibus res non constitui, & quæ id genus plura. At non quæritur, quid stricto jure quis teneatur, sed quid faciat ex liberalitate, & ex abundantia juris. Unde Protestantium licet negantium, operosæ contra Pontificios Disputationes, Neganti non incumbit primo loco, omni jure. Deinde distinguunt Disputantes interfacienda & credenda, negationes priores probari posse docent, quia in Decalogo continentur; debere, quia secundum humana jura probanda est actio etiam negativa. Hæc præter viam. Discutienda igitur sunt paucis, ut ad reliqua transeamus, quæ in medium adferuntur Thef. xx. & seq. Th. xxxvi. xxxvii. lxxv.

II. Argumentum tanquam primarium & Achilleum promunt hujusmodi: Quicumque jubentur crescere, se multiplicare & replere terram, illi jubentur hoc facere modo optimo & convenientissimo, legitimo puta, seu Scripturæ sacræ, quæ suprema lex est, non contrario. Atqui primi nostri parentes, Adamus, Noachus, atque omnes eorum posterii jubentur crescere &c. Ergo. Concedimus totum. Urgent, verba non esse benedictoria tantum, sed & imperatoria. Et hoc supra capite primo largiti fuimus. Neque tamen omnes sine discrimine obligari, fatetur ipse Athanasius p. 146. Si matrimonium auspicatoris non invenit in seipso vires animi ad regendum, corporis ad satisfaciendum, aut generandum, & fortunæ, ad sustentandam familiam, intermittit vel unam ducere, viribus suis scilicet diffusis.

III. Pergit Theophilus: Quicumque modus est legitimus, ille est optimus. Atqui Polygamia est modus legitimus. Respondeo negando assumptionem cum adjecta probatione, quod videlicet

licet conveniat cum lege prima & catholica Gen. i. 28. nec contrarietur ulli legi Dei. Prius falsum esse, supra satis probatum dedi. Posterior in sequentibus liquebit. Utrum commodius terra repleatur per Polygamiam, si alias non sit prohibita, deinde differere erit fatius, ubi de jure naturæ. Id saltem hoc loco velim expendi; si melius per Polygamiam mundus repleti possit, cur Deus Adamo & Noacho, primis mundi incolis, quibus hoc præceptum præ omnibus aliis datum, ut mundum propagarent & conservarent, plures non adjunxerit? quos tamen Polygamos fuisse, asserere non est ausus Athanasius p. 145. & 205. Quæ continentur Th. XXI. eadem sunt cum Th. II. III. & jus naturæ concernunt. Thesis XXII. XXI. XXIV. XXV. probat Theophilus, in Decalogo polygamiam non esse prohibitam. De quo post, ubi ordo historicus nos eo deduxerit. Nunc porro demonstrandum suscipit, in Mose, Prophetis, Psalmis & Apostolis polygamiam non esse prohibitam. Exorditur a creatione, quæ nobis sola hac Sectione exanimanda.

IV. Deum adduxisse unicam Evam Adamo, id nullam præbere ἀπόδειξιν, censet Theophilus Th. XXVI. Adamum enim, cum viderit, animantia omnia copulari cum sui similibus, de socia etiam cogitare coepisse, & mediante Eva ex costa creata, omnibus bonis animi & corporis ac fortunæ spoliatum, odium procul dubio contra eam suscepisse, & nullam præterea ipsi similem desiderasse, ne plura mala incurreret: Invito autem non obtrudi beneficium. Eadem passim repetit Athanasius p. 18. 19. 20. Respondeo, quis credat affirmantibus sine teste, sine historia? Etenim hæc omnia statuuntur ἀπεργαφῆς καὶ λόγος. Gratis supponitur, Adamum ex brutorum consideratione Deum prævenisse, propter lapsum Evæ, nullam desiderasse uxorem ultra Evam, Deumque, si desiderasset, pronum fuisse in illius vota. Cum etiam integer, illa integra existente, nullam amplius desiderarit. Adeo ut perquam ridiculum sit hoc ac immane quantum distortum subterfugium. Eiusdem commatis & furfuris sunt, quæ ad Theophili thesin commentatus, sive commentus est potius Athanasius p. 18. Adamum in plures uxores, si Deus adduxisset, non fuisse consensurum, ad secunda vota transire noluisse; non consultum duxisse creatorem, uno die ipsum multis uxoribus onerare.

rare, sed primo animadvertere, quomodo cum prima se gereret.

V. Quasi vero Adam fuisset independens a Deo, in hoc mundo inferiore, cui potuisset contradicere, ac omnia pro lubitu imperare, cum tamen præter obsequii gloriam nihil ei fuisset relictum. Supponit voluntatem Dei antecedentem, cujus completionem a voluntate humana prorsus suspendit. Cum e contrario voluntas creata dependeat a Deo metaphysice, ut creatore & conservatore suo, & moraliter, ut legislatore ac Domino. Si priores & posteriores volitiones in Deo ponantur, quarum hæc sæpicule diversæ ab illis, Dei voluntas erit mutabilis, quod summi Numinis perfectioni repugnat, & Scripturæ Mal. 111. 6. Jac. 1. 17. Quod si ergo novas creatas uxores Deo adducere visum fuisset, in scio Adamo, hincine invitum se præbuisset? Rogetne Deus homines, quibus absolute imperat, quid velint & cupiant, & quidem peccatores, qui sua ignorant commoda?

VI. Si onus fuerit pluralitas uxorum, quod Deus Adamo imponere noluerit, ei neutiquam ferendo pares sunt posterius ejus; sin beneficium, quidni eo mactasset protoplastum, in quem tanta dona effuderat, & cui hoc tam necessarium erat in mundi exordio? Comparat Deum Labani, una die Jacobo plures uxores jungere nolenti, quem hoc in negotio fraudulenter egisse, norunt omnes, ex Gen. 21. 25. Pudeat Christianos, libidinis promovendæ causa quidvis fingere, Deumque dolosis hominibus comparare. Neque erat, quod metueret Adam, ne si post lapsum plures duceret uxores, totius mundi exul plura mala incurreret. Quamvis enim eopse die, quo Dei legem transgressus, sensu favoris Dei privatus, pœnam & tormenta pateretur, quæ Dei ira & potentia inflixit, ad vindictam læsæ suæ Majestatis Gen. 111. 8. & seq. coll. cum Apoc. vi. 15. 16. 17. non tamen eam pœnam toleravit, ad satisfactionem usque justitiæ divinæ, interveniente statim Filio Dei Mediatore Gen. 111. 15. qui sponsonem suscepit ex pacto æterno. Heb. xiiii. 20. Psal. 11. 7. Zach vi. 13.

VII Ideoque mox exercere Deus cœpit divitias longanimitatis, tolerantia & benignitatis Rom. 11. 4. variasque benedictiones in statu integritatis concessas, Adamo denuo fruendas concessit, quarum

rum una fuit, eaque neutiquam postrema, propagatio sui generis, seu facultas communicandi vitam naturalem, & multiplicatio per generationem, qua quidem per peccatum excidisset, ni Deo illud beneficium reddere, & matrimonii nexum ante institutum, atque maris & uxoris conjugalem societatem rursus adstringere visum fuisset Gen. III. 16. 17. c. IV. 1. Quam gratiam homo amplexus, uxorem suam *Chavvam* sive matrem viventium vocavit, unde Pseudo-Jonathan & Targum Hieros. ad Gen. III. 15. fore, dicunt, *ut quando filii mulieris operam daturi essent legi, & facturi mandata, contrituri sint serpenti caput, & tempore Messia contra ejus morsum remedium futurum.*

VIII. Id omnino intolerabile est, quod dicunt Th. xxix. Adamum fuisse in culpa, quod Deus ei plures non adduxerit uxores. Num in integrum hominem cadit culpa? num Deus in institutione status ab Adamo ejusque desiderio pependit? num ad illius lubitum disponere debuit aut voluit ille, cui nemo a consiliis, qui cum nemine communicat consilium, quem nemo docet scientiam & cui viam prudentiæ nemo notam facit Esa. XL. 13. 14. An homuncio leges naturæ mutare, generisque humani propagationem impedire potuit? Quidni Adam alias uxores desideravit post lapsum, cum alias nostri polygamix patroni hoc tanquam medium devorandæ molestiæ & miseriæ commendent? Nonne temerarium est dicere, non posse scire, an Adam plures uxores habuerit? cujus rei nec vola nec vestigium in historia creationis & in tota Scriptura. Deum potuisse adhuc, clamant, ex costa una vel altera, peccatis inquinata plures uxores creare? Quamvis Dei potentix limites ponere nolumus, multa tamen sunt, quæ arguunt in tam confidenti assertionem nihil esse solidi ac certi. Ne dicam, quod a posse ad esse non valeat consequentia. Hæc enim nova fuisset creatio, a qua post sex dies abstinuit, cum sufficeret Dei concursus & providentia ad generationem, constitutis patribus carnis, Deoque solo manente patre Spirituum Heb. XII. 9. Potuisset Deus homines singulos separatim creare ad modum angelorum. Sed non placuit. Non produxit Deus ab eo tempore, præter animas, quæ generari nequeunt, novas creaturas; alioquin enim rerum omnium principium sex diebus non finiendum, sed ulterius per plures dies & menses continuandum fuisset, quod & Mosaicæ

narrationi, & omnium, qui Scripturis fidem habent, consentienti sententiæ repugnat.

CAPUT VIII.

Utrum phrasēs, adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carnem unam Gen. II. 24. atque dominium viri cap. III. 16.

Polygamia faveant, an Monogamia?

Institutionis verba, quæ clarissima sunt, & sufficienter a nobis supra Capite Secundo exposita, nullum poterunt negotium faceſſere niſi iis, quibus contradicendi & hypotheſi ſuæ inſerviendi libido, iudicii libertatem eripuit; inhærendum tamen adhuc non nihil eis eſt propter adverſariorum exceptiones. Quod enim Deus in ſingulari dixit, *וירכב באשה*, quod in Latio ſignificat *adhærebit uxori ſuæ*, & *duo erunt in carnem unam* Gen. II. 24. id non ſemper aliquam ſingularitatem vel unitatem excluſivam involvere, contendunt Theophilus & Athanaſius Theſ. xxvii. xxviii. Sicut Deus jubendo diligere proximum ſuum, non vult, unum hominem eſſe diligendum; ſingularē numerum libertatem tantum concedere ducendi unam vel plures. In Decalogo nomen Dei, Sabbathum, patrem & matrem, ac in præcepto x. omnia objecta in ſingulari numero poni, ex quibus tamen non ſit concludendum, unam domum, unamve uxorem eſſe prohibitam, aut ſaltem unum Dei nomen in vanum non eſſe aſſumendum. Et numeralia illa, duo, tres vel tria, aliaque non ſemper excluſive ſumi in Scriptura, ſed ſignificare tantum, quod duo ad minimum faciant conjugium. Idem olim objiciebat B. Ochinus. Quibus ſimilia exhibet Daph. Arcuarius pag 71. & ſeqq.

II. Quantum ſe fatigant homines, ut contra claram lucem verbi divini, ſuam defendant hypotheſin. Extruxit Deus ex una coſta unam foeminam, quam Adamo adducens dixit: *Ideo deſeret homo patrem & matrem ſuam, & adhærebit uxori ſuæ, & erunt in carnem unam.* Ex quibus vel cæco appareat, conjugium inter duos eſſe inſtitutum, quod & tandem abſurdiſſimis ſuis effugiis fateri coguntur. Quæ hic eſt comparatio inter uxorem tuam & proximum tuum? Ubi Deus ita reſtrinxit amorem proximi, ut u-

num